

nr 53

Abja Gümnaasiumi ajaleht

KADAKAS

Asutatud novembris 1995

talv 2020

Abja Gümnaasiumis levis mulgi toitude aroom

Neljapäeval, 17. septembril saabus Abja Gümnaasiumisse taas külla Piret Leskova, OÜ-st Ää Süük, kes tuli gümnaasiumiõpilastele õpetama, kuidas valmistada mulgipärast toitu. Sealhulgas saime praktiseerida mulgi pudru ja kamapallide tegemist. Projekti "Noored teevad ise mulgi toitu" rahastati Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa pärimuskultuuri toetamise meetmest. Kokku toimus Abja Gümnaasiumis kolm mulgi toidu töötuba, mis olid mõeldud 10. – 12. klassile, ning kõik õpilased said söögitegemisel kaasa lüüa

Enne kui suundusime üht õiget mulgi einet valmistama, tutvustas Piret ennast ning kõneles mulgi toitude ajaloost, nende nimedest, aga ka oma ettevõttest - Ää Süük OÜ. Ettevõtte toodab kuivatatud mulgi palasid, mis on pakendatud topsidesse, et oleks neid mugavam kaasa haarata. Lähemalt tutvustas ta ka uuemat toodet nimega

„Kõhukas“, mis sisaldab peamiselt kuivatatud mulgi putru ning mulgi kapsast.

Seejärel pöördusime õppekööki, kus saime usinasti kokkamisega pihta hakata. Iga kätepaar sai endale sobiva ülesande, et olla toidupalade valmistamisel abiks. Töist keskkonda vürtsitati huvitavate faktide, sõbralike nõuannete ja erinevate arutlustega. Aeg lendas üllatavalt kiiresti - peagi oli ka toit valmis.

Töötuba aitas meil mõista, kui põnevad on mulkide kultuuriline taust ja traditsioonid ning samas, kui tähtis oleks seda veel edasi kanda. Peale selle saime ka maitsva ning hästi toitva koostöös valminud kõhutäie.

*Kadri Aria
Olden Puna
XII klass*

Foto: Keijo Koort

Foto: Piret Leskova (08.08.2018.a)

Kohtumine kirjanik Mihkel Rauaga

9. oktoobril külastas Abja Gümnaasiumi kirjanik, ajakirjanik, muusik, saatejuht ja endine poliitik Mihkel Raud. Kuna kirjanik ei olnud varem Abja-Paluojaal käinud, ootasid teda paljud õpilased ning õpetajad. Mihkel Raud tuli õpilastele rääkima oma sündmusterohkest elust ning kirjutatud raamatutest. Saalis olid teda kuulamas 8.-12. klassi õpilased.

Mihkel Raua esinemise juhatas sisse eesti keele ja kirjanduse õpetaja Siiri Meidla. Kirjanike Eno Raua ja Aino Perviku peres oli Mihkel ainuke, kes ei tegelenud kirjutamisega. See andis tõuke katsetuseks. Kirjanik meenutas aegu, kui nende kodus käis palju tuntud inimesi. Eno Raua hea sõber oli Lennart Meri. Mihkel Raud mäletab, kuidas ta lapsena üle Lennarti hüppas, kuna endine president oli peol alkoholiga veidi liialdanud.

2008. aastal ilmus tema esimene teos "Musta pori näkku", mis ku-

junes tõeliseks müügihitiks. Raud kirjutas raamatu oma elukogemuste põhjal, mil ta tegutses erinevates rokkbändides ja sellega kaasnenud pöörast elu, mille loomulik osa oli alkohol.

Mihkel Raua sulest on ilmunud veel "Sinine on sinu taevas", "Kus ma olen ja kuidas sina võid palju kaugemale jõuda", "Eestlase käsi-raamat: 100 asja, mida õige eestlane teeb", "Isa". Mihkel Raud tutvustas publikule ka oma kõige uuemat raamatut, mis ei ole veel raamatupoodidesse jõudnud. Ise ütles ta teose kohta, et see on ta kõige pöörasem raamat.

Mihkel Raud julgustas kuulajaid küsimusi esitama. Saime teada, et ta elab kahes riigis – pere on Ameerikas ja ta ise töötab Eestis. Küsiti Ameerika elu-olu ja presidendivalimiste kohta. Rault uuriti ka, kas ta on mootorrattaga sõitnud. Selgus, et Mihkel Raud on olnud suur mootorrattaga sõitja, aga

kui tütar sündis, loobus ta sellest hobist. Nimelt on see liiga ohtlik. Mihkli hea sõber oli mootorrattaga õnnetusse sattunud ning elu kaotanud.

Jääme ootama Mihkel Raua uut raamatut, mille pealkirjaks on ansambli Rock Hotell repertuaarist üks laulurida.

*Robert Pirs
XI klass*

Intervjuu keemiaõpetaja Jaan Usinaga

Miks valisite keemia erialaks?

Minule pakkus keemia huvi, ehk mõjutas ka Jules Verne'i „Saladuslik saar“, ja muu kirjandus.

Mis haridus Teil on?

Tartu Ülikool keemiaosakond, selle lõpetasin.

Kui kaua Te olete keemiaõpetaja olnud?

Alates 1980. aasta oktoobrist.

Mis meetodeid õpetajana kasutate?

Püüan huvi tekitada, räägin ka seda, mismoodi mingite avastuste tegemise ajal elu-olu oli.

Mis on teie meeldivaim sünnimus õpetajana?

Vabariiklikul olümpiaadil õpilaste esikolmikusse tulek. Väitluslaagrid.

Mis on raske õpetajana?

Inimesed on erinevad, aga kui see nii poleks, oleks elu igav.

Kas Te olete midagi õhku lasknud? Ja kui olete, siis mida ja

miks?

Õnnestus vastav iga ilma suuremate jamadeta üle elada.

Kas Te olete kunagi kunagi kellelegi vembu/tünga teinud? Ja kui olete, siis mida?

Eks ikka, aga eelistan vaikida.

*Ats Marti Leppik
Raiko Soe
X klass*

Pühendunud õpetaja Olesja Roosmaa

Kust kandist pärit olete?

Olen pärit Põltsamaalt. Selles väikeses linnas möödus minu lapsepõlv ja algasid kooliaastad. Mulle meeldib minu kodulinn. Käin seal nüüd harva, kuid kodulinn on mulle ikka armas.

Kaua Te Abjas õpetanud olete?

Abjas olen õpetaja sellest sügisest alates.

Mida Te õpetate ja mis klassidele?

Praegu annan loodusõpetuse ja inglise keele tunde 4. klassis. Eesti keele ja kirjanduse tunde annan 5. klassis.

Kas Teile meeldib Abjas õpetada? Põhjendage.

Mulle meeldib see, et Abja Gümnaasium ei ole mammutkool. Lapsi on klassis vähe. Õpetamisel on võimalik jõuda iga lapseni. Vastata tema küsimustele. Mulle meeldib minu töö. Ma saan suhelda inimestega. Kõik päevad on väga erinevad. Kui mõnel päeval on laps

pahur ja tujust ära, siis ma loodan alati, et ees on ootamas parem päev nii mulle kui temale.

Millal Te õpetamist alustasite?

Pärast Tallinna Pedagoogilise Instituudi lõpetamist, aastal 1977, töötasin kolm aastat Haapsalus. Minu unistuseks oli elada mere ääres. Asjalood aga kujunesid selliseks, et pidime kolima Viljandisse. See linn meeldis mulle samuti ning meeldib seni. Viljandis on palju ilusaid paiku, kaunis järv ja matkarada. Pärast kolimist asusin tööle klassiõpetajaks Viljandi Valuoja Põhikooli. Selles koolis olin õpetaja üle 30 aasta. Pärast seda, kui Valuoja kool liideti Viljandi Jakobsoni Kooliga, asusin tööle sinna. Selles koolis töötasin üheksa aastat.

Kas Teil on olnud varem mingi teine töökoht peale õpetamise?

Mul ei ole olnud varem teist töökohta.

Milliste hobidega Te tegelete?

Iga inimene peab ennast laadima. Oma hobidega ma teengi seda. Meil on suur aed. Tööd jätkub kõigile. Selle tööga ma maandangi ennast. Meeldib ka käsitöö. Koon

ja heegeldan, vahel õmblen nukudele riideid. Mul on viis lapselast. Neile ma koongi usinasti. Nende lemmikud on käpiknukud. Olen juba pikalt tegelenud rahvatantsuga. Kui vaba aega üle jääb, siis loen. Seda aga eriti üle ei jää.

Mitu last Teil on? Kui on, siis millega nad tegelevad?

Mul on kolm last. Kõige vanem töötab piimakombinaadis automaatikuna ning tegeleb vabal ajal fotograafiaga ning lennutab droone. Noorem poeg töötab Sveba Dahlenis keevitajana ning tegeleb tõstmisega. Tütar praegusel momendil ei tööta. Ta on kodune, kuna tal on kolm väikest last. Nendega on palju tööd.

Milliseid meetodeid kasutate tunnis laste õpetamisel?

Püüan teha oma tunde huvitavaks. Teeme puhkepause. Teen tunnis rühmatööd, paaristööd, tekstiga töötamist, kokkuvõtete kirjutamist. Kogu õppematerjal koguneb õpimappi. Kasutan erinevaid keskondi: Opiq, Taskutark, Kahoot, Learning Apps, youtube.

*Kaarel Tiit Tõnts
X klass*

Pika töökogemusega õpetaja Silvia Mälksoo

Kui kaua Te olete pidanud õpetaja ametit?

36 aastat tagasi kutsus Aksel Tiideberg mind Abja Gümnaasiumisse tööle.

Mis eriala õppisite, ja mis see endast kujutab?

Õppisin Tartu Ülikoolis eesti filoloogiat ja žurnalistikat, st eesti keelt ja kirjandust ning ajakirjandust.

Mis on Teie kooliaja kõige meelde jäävam mälestus?

Kui tegime oma kirjandusrühmaga omaloomingulise almanahhi "Markus V". Kui meid kutsuti Sakalasse praktikale. "Nääripidu", kus Viljandi I Keskkooli aula oli muudetud merepõhjaks, täis mereelukaid ning näärivana asemel oli Neptun. Õpilased mõtlesid selle kõik ise välja ja see oli väga vahva traditsioonilise ded morozi asemel.

Kas Te olete veel kusagil töötanud? Ja kui olete, siis kus?

Olen töötanud ka lasteaias, kui oma lapsed olid väikesed.

Kelleks unistasite saada väiksemana? Mis on Teie hobiaid?

Unistasin saada arstiks. Kui aga ükskord noaga näppu löikasin, sõrme veega täidetud pesukaussi panin ning nägin, kuidas vesi kiiresti punaseks värvus, oli sellega lõpp.

Kooliajal tulid kirjanduse ning teatri kõrvale ballett ja ujumine. Unistasin tõsimeeli baleriini elukutsest.

Ujumine, tõukerattaga sõit, jalutamine looduses, raamatud, filmid-need on jäänud. Ükski päev ei möödu raamatuta.

Milline tund huvitas Teid koolis kõige rohkem?

Ikka kirjandus-see oli vaimustav, sest meie õpetaja Virgi Jalakas pani meid arutlema, diskuteerima, analüüsima.

Missuguseid meetodeid kasutate oma tundides?

Kõige enam meeldib rühmameetod kirjandustundides, kus õpilased saavad koostööd teha. Muidu ikka väga traditsioonilisi, olen vana kooli pooldaja, s.t kool on ÕPPIMISE jaoks.

Lugemine, kirjutamine, arutlemine, analüüs; kasutan keskkondi opiq, TaskuTark, youtube, Jupiter, Eesti Keele Instituudi keelenõuanne.

Missugune õpilane on oma tegudega Teile meelde jäänud?

Vallatud jäävad meelde, targad ja sügava kirjandushuviga inimesed jäävad meelde. Ka need, kellega on tulnud vaeva näha. Oma klassid jäävad meelde, suured toredad klassid! Ja lõpuks väga pisike klass, aga ikkagi armas.

Kui õpilane on millestki aru saanud ja andeks palunud (ise, omal soovil) ja veel luulevormis!

Milline õppeaine pakub teile kõige rohkem huvi, mida õpetate?

Kahtlemata kirjandus, sest see valdkond on ääretult rikas ja lai.

Keel muutub ajas ja selle vastu me ei saa. Saame vaid hoida oma ilusat eesti keelt ja õpetada seda oma lastele ja lastelastele.

*Melani Ustinov
Anne-Mai Mõttus
X klass*

Abja kooli Keeristorm 2020

Abja gümnaasiumis toimus 25.09.2020 selle sügise Keeristorm. Selles osales terve kool. 1.-4. klassi rada oli 6 km, 5.-12. klassi rada oli 10 km. Oluline ei olnud, kummast otsast alustasid matka, vaid oluline oli see, et selle saaks läbi kõnnitud. Igas kontrollpunktis oli ülesanne. Kontrollpunktid olid erineva mõttega, iga punkt, mis sai järjest läbi käidud, oli huvitav, vajab teravat silma ja teadmisi.

Sõnarägistikust sõnade otsimine ja küsimustele vastamine võttis natuke rohkem aega kui oodatud. Üheksas punkt oli selle eest kuulsuste äraarvamine, see oli naljakas, kui keegi proovis seletada kuulsust. Kaheksas punkt oli aga seente äraarvamine;

oli huvitav vaadata, kui palju teavad noored seentest, mida võib metsast leida. Seitsmes punkt oli ravimtaimede äraarvamine, mis oli veelgi põnevam, kuna polnud kuulnud mõnest ravimtaimest.

Oli palju põnevaid punkte, kus oli küsimusi nii hädaabi kohta kui ka natuke kaitseväge osa. Spordipunkt oli ka omamoodi huvitav ja lõbus ise läbi teha. Seal oli vaja viit inimest, kes võtaksid osa, keegi ei olnud kohe nii huvitatud, et ise oleks tahtnud teha seda. Me kasutasime äppi, mis valis ise viis nime, me otsustasime, et see on kõige õiglasem. Kaalude äraarvamine erinevate esemete kuni täpusviskeni nooltega oli väga lõbus kogu klassile, kuna kõik said ise

läbi proovida. Viimane punkt, mis oli enda klassijuhatajast luuletuse kirjutamine, see oli väga humoorikas, kuna oma klassijuhataja on olnud meil ainult paar nädalat.

Need olid esimesed muljed Abja Gümnaasiumi Keeristormist. Kõik, kes osalesid, said oma klassikaaslaste paremini tunda, kuna enamus meie klassist on esimest korda sellel üritusel. Üldmulje oli väga positiivne. Keegi ei virisenud pika maa üle, kuna sai klassiga palju mõtteid avaldada.

Anne-Mai Möttus
X klass

Mida arvab kümnenda klassi õpilane

Aasta 2020 pakkus palju üllatusi kui ka uusi elukorraldusi tervele maailmale, seda said tunda ka Abja gümnaasiumi kümnendikud ja siinkohal ei mõtle me ainult uusi piiranguid ja ettevaatusabinõusid.

Aasta 2020 muutis nende jaoks ka nende uneaja ja koolitee pikkust, seda saime teada tänu küsitlusele, mis õnnestus meil läbi viia eelmise aasta viimasel kontaktõppe nädalal.

Meie eesmärgiks oli saada eelkõige ausad vastused, seega vastati küsitlusele anonüümselt. Saime teada, et praegustele kümnendikele meeldib Abja gümnaasium 71% ja ülejäänud protsendile meeldib Abja gümnaasium enam-vähem.

Saime teada, miks osutus valituks just see gümnaasium, tuli väl-

ja, et suurimad tegurid kooli valimise puhul olid huvitav õppesuund ja kooli sobiv asukoht, see mõjutas 50% õpilaste valikut, muidugi mõjutas valikut ka lihtsalt edasiõppimine, seda lausa 29% ulatuses, ülejäänud vastanutest valisid Abja gümnaasiumi, kuna ei õnnestunud soovitud kooli sisse astuda.

86% on kohanenud Abja gümnaasiumi eluga ja ülejäänud vajavad veel aega. Nagu teada on, peavad need õpilased, kes puuduvad ühes kursuses 25% tundidest, sooritama kursusetöö, see ei olnud meeltemööda mitte ühelegi õpilasele. Saime teada, et enamusele kümnendikest valmistasid raskusi reaalsed matemaatika, keemia ja füüsika, ühele õpilasele ei valmistanud keerukust matemaatika. Ainult ühele protsendile ei olnud

meeltemööda uued klassikaaslased, teised olid rahul oma klassiga.

Tuli ilmsiks, et 64% Abja kümnenda klassi õpilaste unearvaks on 5-7 tundi, üks õpilane ei soovinud avaldada oma unearvu, ülejäänud magavad 8-9 tundi. Kuid positiivseks noodiks siia lõppu võiks tuua selle, et 50% kümnendikest söövad koolis igapäevaselt, 28% söövad harvemini koolis ja ülejäänud ei söö koolis üldse. Loodetavasti harjuvad kümnendikud Abja gümnaasiumiga.

Püsime kõik terved, loodame, et aasta 2021 pakub meile üllatusi ja mitmekülgseid väljakutseid.

Anne-Mai Möttus
X klass

Vihmane päev

Vihma sajab,
tilk, tilk, tilk
pöördub minu
pilg, pilk, pilk.
Vihma kallab ladinaga,
hiilin õue krabinaga.
Vihm jääb järgi silmapilg,
tilga järel, tilk, tilk, tilk.

Lisandra Bokmane
VII klass

Vihm

Õues aina vihma sajab,
kui kooli lähen, siis
vihmavarju vajan.
Teravat vihma ladinal
kallab, lähen kooli,
uksed valla.

Kimberli Voodla
VII klass

Kui kirjutan luuletust,
hakkab käsi valutama.
Kui mõtlen luuletusest
hakkab pea valutama.
Lähen parem ära magama,
homme varem hakkas kirjutama.

Andry Tiru
VII klass

Vihm, vihm, vihm

Vihma sajab
tilk, tilk, üksteise järel.
Hakkan õue minema,
ümber otsustan ukselehel.

Taevas on hall,
toas on jahe.
Ümber kaela läheb sall,
teki alla sooja poen.

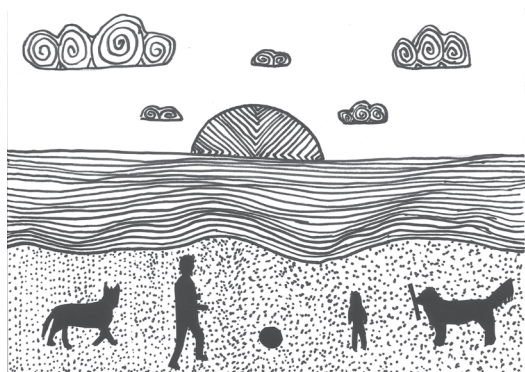
Suurdained mul tõusevad üle pea
ja tugev, suur tuul mul külma teeb
mere kohin kõlab nii rahustav ja hea,
et tunnen, et miski pole enama mu teel
Meri on nii külm ja sinine
ja rand on tormi ajal tühi

Grete Mäger
VII klass

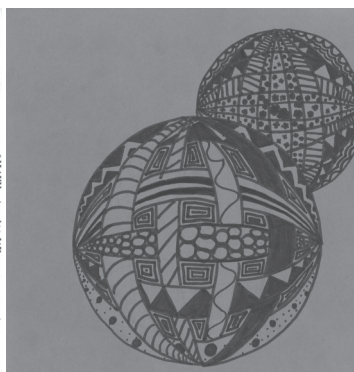
Tip- tip, tip- tip, tip- tip,
akna taga vihm.
Plärts-plärts, plärts-plärts, plärts-plärts,
porilombis hüppab Kärt.
Kop-kop, kop-kop, kop-kop,
ukse ees üks porilomp.

Isabela Muršin
Kerli Kond VII klass

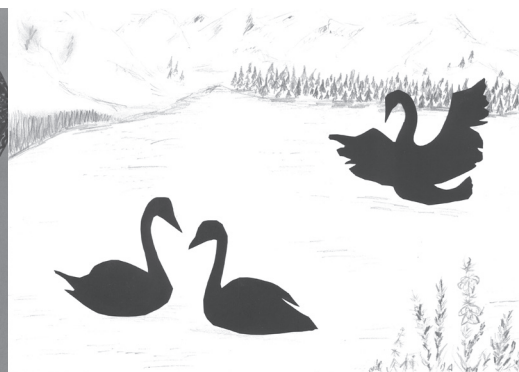
Gloria Kuut
VII klass

Ursula Kask

Kerli Kond

Anette-Mirell Kallas

Grete Ruusojä

Kadakas 53

Abja Gümnaasiumi ajaleht
Ajalehe toimetuse

Kaarel Tiit Tõnts, Anne-Mai Mõttus, Melani Ustinov, Silvia Mälkssoo
Tehniline toimetaja
Keijo Koort